

Krystyna Kądzielska

Konkurs na "Pamiętnik osadnika Ziem Odzyskanych"

Przegląd Socjologiczny / Sociological Review 13/1, 233

1959

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

KONKURS NA „PAMIĘTNIK OSADNIKA ZIEM ODZYSKANYCH”

W grudniu 1956 r. Instytut Zachodni w Poznaniu ogłosił konkurs na „Pamiętnik osadnika Ziemi Odzyskanych”.

Termin nadsyłania prac konkursowych (przedłużony zresztą) ustalono na dzień 15 maja 1957 r. Do tego dnia na konkurs wpłynęło 227 prac. Do oceny i wstępnej selekcji materiału konkursowego powołana została przez Dyрекcję Instytutu Zachodniego specjalna komisja, współpracująca z jury konkursu.

Z 227 prac nadesłanych na konkurs za spełniające warunki uznano 205 prac, z czego 34 za szczególnie ważne. Jury konkursu pod przewodnictwem prof. dra Józefa Chałasińskiego przyznało ogółem 17 nagród na sumę 29 tys. złotych oraz złożyło podziękowanie 17 uczestnikom konkursu „za cenny wkład pracy”.

Na wniosek jury Instytut planuje ogłoszenie drukiem prac nagrodzonych i wyróżnionych w konkursie w ramach prac serii socjograficznej, pt. „Ziemie Zachodnie — Studia i Materiały”, oraz wydanie najlepszych prac w 1958 r. w postaci oddzielnych tomików serii, a także planuje wydanie w przyszłości wyboru najcenniejszych fragmentów pamiętników.

Sprawozdanie z wyników konkursu ogłoszone zostało w „Przeglądzie Zachodnim” (nr 5 z 1957 r.) W tym samym numerze „Przeglądu Zachodniego” Zygmunt Dulczewski, jeden z członków jury, w artykule pt. *Pamiętniki osadników jako materiały naukowe do historii i socjografii osadnictwa na Ziemiach Odzyskanych*, zanalizował zasięg przestrzenny i społeczną strukturę pamiętnikarzy, jak również przydatność materiałów do badania problemu organizacji osadnictwa i procesu stabilizacji osadników na Ziemiach Odzyskanych.

Na 205 prac, uznanych za odpowiadające warunkom konkursu, około 60% to prace krótkie, fragmentaryczne, nie posiadające walorów wydawniczych. Pozostałe pamiętniki (ponad 80) są obszernie, liczące od 50 do kilkuset stron maszynopisu. „Stanowią one — wg opinii Z. Dulczewskiego — niezwykle cenną kolekcję zarówno pod względem materiałowo-naukowym, jak i publikacyjno-wydawniczym” (s. 204).

Prace nadesłano z 9 województw: wrocławskiego (74), zielonogórskiego (53), koszalińskiego (24), gdańskiego (17), szczecińskiego (14), opolskiego i olsztyńskiego (po 9), katowickiego (4) i poznańskiego (1).

Autor artykułu wydzielił 13 kategorii zawodowych autorów pamiętników. Według tego podziału najwięcej prac nadesłali rolnicy (73), urzędnicy (47) i nauczyciele (27). Na pozostałe kategorie zawodowe (robotnicy, rzemieślnicy, emeryci, osoby na utrzymaniu członków rodzin, dziennikarze, inżynierowie techniczni, pracownicy handlu społecznego, farmaceuci, funkcjonariusze MO, bezrobotni) przypada od 15 do 1 pracy.

Najobszerniejsze i najcenniejsze są pamiętniki nauczycieli, najkrótsze natomiast, mimo swej liczebności, pamiętniki rolników.

W całości, według oceny autora artykułu, konkurs dostarczył wiele cennego materiału, rozszerzającego wiedzę o Ziemiach Odzyskanych.

Krystyna Kądzilska